

Στέλιος Ζαχαριουδάκης
Πρόεδρος Δικτύου Οινοποιών Κρήτης

Το κρητικό κρασί στο σήμερα & στο αύριο

Η Κρήτη δεν είναι απλώς ένα μεγάλο νησί. Είναι ένας τόπος με πολυεπίπεδη ιστορία, μια ιδιαίτερη και μοναδική εδαφική ποικιλομορφία και μια αμπελουργική παράδοση που χάνεται στον χρόνο.

Από τους αρχαίους αμπελώνες έως τις σύγχρονες οινοποιίες, το κρασί υπήρξε πάντα μέρος της καθημερινότητας, της οικονομίας και της πολιτισμικής ταυτότητας του νησιού.

Σήμερα, το κρητικό κρασί βρίσκεται σε μια κρίσιμη καμπή: ανάμεσα στην παράδοση και την ανάγκη για προσαρμογή, ανάμεσα στη διεθνή εξωστρέφεια και τη διατήρηση της αυθεντικότητας.

Με αυτά τα λόγια, ο Πρόεδρος του Δικτύου Οινοποιών Κρήτης Στέλιος Ζαχαριουδάκης, δίνει το στίγμα της συζήτησης που ακολουθεί για το παρόν και το μέλλον του κρητικού αμπελώνα.

Ποιες είναι οι βασικές γηγενείς ποικιλίες που καλλιεργούνται σήμερα στην Κρήτη και ποια τα περιθώρια ανάπτυξης ή αναβίωσης παλαιών και σπάνιων ποικιλιών του νησιού;

Η Κρήτη έχει την τύχη –και την ευθύνη– να διαθέτει έναν από τους πιο πλούσιους αμπελογενετικούς θησαυρούς της Ελλάδας. Πρόκειται για ποικιλίες που διατηρηθήκαν μέσα στους αιώνες, σε άμεση σχέση με το κλίμα, τα εδάφη και τον άνθρωπο. Αυτός ο δεσμός είναι που δίνει στα κρητικά κρασιά χαρακτήρα και ταυτότητα.

Σήμερα, η σύγχρονη Κρητική οινοποιία στηρίζεται σε έναν βασικό πυρήνα γηγενών ποικιλιών που έχουν αποδείξει πως μπορούν να σταθούν ποιοτικά και εμπορικά. Στις λευκές ποικιλίες, το **Βιδιανό** αποτελεί ίσως το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα επιτυχημένης αναγέννησης. Θυμάμαι πριν από χρόνια, όταν το Βιδιανό θεωρούνταν σχεδόν «δύσκολη» ποικιλία, περιορισμένη σε λίγους αμπελώνες. Σήμερα, έχει εξελιχθεί σε πρεσβευτή της Κρήτης, με κρασιά που συνδυάζουν αρωματικό βάθος, δομή και δυνατότητα παλαίωσης.

Η **Βηλάνα**, ιστορικά η πιο διαδεδομένη λευκή ποικιλία του νησιού, έχει περάσει από διάφορες φάσεις. Για χρόνια ταυτίστηκε με απλά, καθημερινά κρασιά. Όμως, μέσα από καλύτερη καλλιέργεια, χαμηλότερες στρεμματικές αποδόσεις και πιο προσεκτική οινοποίηση, αποδεικνύει πλέον ότι μπορεί να δώσει φρέσκα, ισορροπημένα και αξιόλογα κρασιά. Το **Θραψαθήρι**, ιδιαίτερα σε ορεινότερες περιοχές, δείχνει μια εξαιρετικά ενδιαφέρουσα δυναμική, με έμφαση στη φρεσκάδα και την οξύτητα. Ακόμα το ιδιαίτερα αρωματικό και με φινέτσα **Μοσχάτο Σπίνας**. Ιδιαίτερη θέση έχουν και οι σπάνιες ποικιλίες, όπως το **Δαφνί** και το **Πλυτό**.

Το **Κοτσιφάλι** το **Λιάτικο** και το **Μαντηλάρι** αλλά και το **Ρομέικο** αποτελούν τον βασικό κορμό της κρητικής παραγωγής στα κόκκινα κρασιά. Το ενδιαφέρον σήμερα είναι ότι οι οινοποιοί πειραματίζονται περισσότερο, τόσο

σε μονοποικιλιακές εκφράσεις όσο και σε διαφορετικές οινοποιητικές προσεγγίσεις που δίνουν στα ερυθρά κρασιά της Κρήτης ιδιαίτερα ποιοτικά γευστικά στοιχεία όπως αυτά που χαρακτηρίζουν παγκοσμίως τα λεγόμενα μεγάλα κόκκινα κρασιά.

Τα περιθώρια ανάπτυξης και αναβίωσης παλαιών ποικιλιών είναι σήμερα μεγαλύτερα από ποτέ. Υπάρχει τεχνογνωσία, ερευνητικό ενδιαφέρον και, κυρίως, μια νέα γενιά ανθρώπων που θέλει να δουλέψει σύγχρονα και ποιοτικά με τον Κρητικό αμπελώνα. Το ζητούμενο δεν είναι απλώς να «σώσουμε» τις ποικιλίες, αλλά να τις εντάξουμε ουσιαστικά στην αγορά, με ξεκάθαρη ταυτότητα και ποιότητα. Εδώ θα πρέπει να τονίσουμε ότι έχουν εντοπιστεί και νέες κρητικές ποικιλίες όπου με μικροοινοποιήσεις από συναδέλφους οινοποιούς εκτιμώνται γευστικά αποτελέσματα

Η κορυφαία ποιότητα των Κρητικών κρασιών αποτυπώνεται στα αποτελέσματα όλων των μεγάλων διεθνών διαγωνισμών κρασιού. Τα βραβεία – μετάλλια είναι εκατοντάδες και στη μεγάλη αυτή συλλογή συμμετέχουν όλα τα οινοποιεία του δικτύου.

Ποιες είναι οι μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει σήμερα ο κρητικός αμπελουργικός κλάδος;

Ο κρητικός αμπελουργικός κλάδος αντιμετωπίζει σήμερα προκλήσεις που, σε πολλές περιπτώσεις, καθορίζουν τη βιωσιμότητά του. Η **κλιματική αλλαγή** είναι ίσως η πιο ορατή και άμεση. Τα τελευταία χρόνια βλέπουμε μεταβολές στον χρόνο ωρίμασης, μεγαλύτερη ένταση ξηρασίας και ακραία φαινόμενα. Αυτά δεν είναι θεωρητικά ζητήματα· είναι καθημερινές και δύσκολες καταστάσεις που ο αμπελουργός αντιμετωπίζει στο αμπέλι.

Αμπελουργοί αρχίζουν και αλλάζουν καλλιεργητικές πρακτικές που εφαρμόζαν επί δεκαετίες, απλώς για να μπορέσουν να διατηρήσουν το καλό επίπεδο των

σταφυλιών τους. Η αναζήτηση νέων υψομέτρων, διαφορετικών εκθέσεων και ανθεκτικότερων πρακτικών δεν είναι πολυτέλεια, είναι ανάγκη.

Το **αυξημένο κόστος παραγωγής** αποτελεί ένα ακόμη σοβαρό ζήτημα. Η πίεση που δέχεται ο αμπελουργός δεν αντικατοπτρίζεται στην τελική τιμή του προϊόντος. Αυτό δημιουργεί εύθραυστες ισορροπίες, και κάνει τους αμπελουργούς να δυσκολεύονται να επιβιώσουν.

Ιδιαίτερα ανησυχητική είναι και η **γήρανση του αμπελουργικού πληθυσμού**. Οι νέοι αγρότες μπορεί να αγαπούν το κρασί, αλλά διστάζουν να καλλιεργήσουν αμπέλια. Χρειάζεται ένα πιο σταθερό πλαίσιο, οικονομικό και θεσμικό, για να νιώσουν ότι υπάρχει μέλλον.

Έχω ξαναπεί ότι ενώ το εμφιαλωμένο κρασί της Κρήτης όπως και στην υπόλοιπη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια πάει καλά ποιοτικά, όπως και η εμπορία του εντός και εκτός χώρας, ο Κρητικός και ο Ελληνικός αμπελώνας εγκαταλείπεται.

Τα τελευταία είκοσι με εικοσιπέντε χρόνια που οι ετικέτες κρασιού και τα οινοποεία αυξάνονται, ο αμπελώνας σε κάποιες περιοχές της Κρήτης και σε άλλα μέρη της Ελλάδας μειώθηκε μέχρι και πενήντα της εκατό. Υπάρχουν φυσικά και κάποιες εξαιρέσεις

Για να σταματήσει αυτό πρέπει η **σχέση αμπελουργού και οινοποίου** να ενισχυθεί. Το Κρητικό κρασί πρέπει να βρει την αξία του και αυτή η αξία να μεταφερθεί στον αμπελουργό ώστε να τον συμφέρει να καλλιεργήσει

Όταν υπάρχει εμπιστοσύνη και κοινό όραμα, το αποτέλεσμα θα είναι θετικό και θα σφραγίσει το μέλλον του Κρητικού κρασιού ποιοτικά και εμπορικά.

Πώς μπορεί το κρητικό κρασί να αποτελέσει πρεσβευτή της Κρήτης στον παγκόσμιο χάρτη των προορισμών;

Το κρητικό κρασί μπορεί να λειτουργήσει ως πρεσβευτής μόνο αν αφηγηθεί μια αληθινή ιστορία. Όχι εξιδανικευμένη, αλλά αυθεντική. Οι γηγενείς ποικιλίες, το τοπίο, οι άνθρωποι και η γαστρονομία συνθέτουν ένα σύνολο εμπειρίας που δεν αντιγράφεται.

Ο **οινοτουρισμός** είναι καθοριστικός. Όταν ο επισκέπτης δοκιμάζει ένα κρασί στον τόπο που αυτό γεννήθηκε, δημιουργείται μια σχέση μνήμης. Αυτό το κρασί τον ακολουθεί και μετά το ταξίδι. Εκεί ακριβώς γεννιέται ο πρεσβευτής.

Ενόψει της λειτουργίας του νέου αεροδρομίου στο Καστέλι, ποιες είναι οι μακροπρόθεσμες προβλέψεις σας για την ανάπτυξη του οινικού τομέα στην Κρήτη;

Το νέο αεροδρόμιο στο Καστέλι αποτελεί μια ιστορική

ευκαιρία. Δεν είναι απλώς μια νέα πύλη εισόδου, αλλά ένας μηχανισμός που μπορεί να αλλάξει τη φυσιογνωμία του τουρισμού και φυσικά του οινοτουρισμού.

Η επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και η προσέλκυση επισκεπτών με ενδιαφέρον για την ποιότητα ζωής, τη γαστρονομία και τον πολιτισμό μπορεί να δώσει νέα πνοή στον κρητικό αμπελώνα.

Επίσης η αύξηση των επισκεπτών στην Κρήτη ο διπλασιασμός όπως αναφέρουν οι μελέτες πρέπει να ληφθεί υπόψη στον στρατηγικό μας σχεδιασμό για το Κρητικό κρασί.

Ποιο είναι το προσωπικό σας όραμα ως Πρόεδρος για το μέλλον του Δικτύου Οινοποιών Κρήτης;

Το όραμά μου είναι το Δίκτυο Οινοποιών Κρήτης να αποτελεί έναν **ενιαίο, αξιόπιστο και σύγχρονο φορέα**, που θα εκφράζει συλλογικά το κρητικό κρασί. Έναν χώρο συνεργασίας, διαλόγου και στρατηγικής σκέψης.

Ένα φορέα που θα αναπτύσσει τις στρατηγικές αυτές ώστε το Κρητικό κρασί να ξεκινήσει μια μεγάλη πορεία στο παγκόσμιο οινικό γίγνεστε και όπως αυτό διαμορφώνεται σήμερα.

Ένα φορέα όπου στρατηγικά θα πρέπει να συμβάλει αποφασιστικά ώστε να σταματήσει η εγκατάλειψη του Κρητικού αμπελώνα που παρατηρείτε τις τελευταίες δεκαετίες. Γιατί χωρίς Κρητικό αμπελώνα δε μπορούμε να μιλάμε για Κρητικό κρασί.

Ένα φορέα εγγυητή της ποιότητας και της προέλευσης των παραγομένων κρασιών των μελών του, στα πρότυπα άλλων περιοχών ανά τον κόσμο.

Θα ήθελα το δίκτυο να είναι παρόν όχι μόνο στα εύκολα, αλλά και στις δύσκολες συζητήσεις. Να επενδύει στη γνώση, στη νέα γενιά.

Στρατηγικά να αποφασίσει ότι η νέα περίοδος για το Κρητικό κρασί μπορεί να στευθεί με επιτυχία μόνο όταν εμείς οι ίδιοι αναδείξουμε την μεγάλη ιστορία του Κρητικού κρασιού και ενεργούμε αναλογιζόμενοι την ευθύνη απέναντι σε αυτή την μεγάλη ιστορία αλλά και την ευθύνη για τις επόμενες γενιές των οινοποιών, των παιδιών μας δηλαδή.

Το κρητικό κρασί δεν χρειάζεται να αποδείξει ότι υπάρχει. Υπάρχει εδώ και αιώνες. Αυτό που χρειάζεται είναι να μιλήσει με καθαρή φωνή, χωρίς φόβο και χωρίς βιασύνη. Να σεβαστεί τον τόπο του και να κοιτάξει τον κόσμο στα μάτια.

Αν καταφέρουμε να συνδυάσουμε γνώση, συνεργασία και όραμα, τότε το κρητικό κρασί δεν θα είναι απλώς ένα προϊόν εξαγωγής. Θα είναι μια ζωντανή αφήγηση της Κρήτης σε κάθε ποτήρι, σε κάθε τόπο, σε κάθε άνθρωπο που το δοκιμάζει.